

Arstiteaduskond 2010/2011. õppeaasta hakul

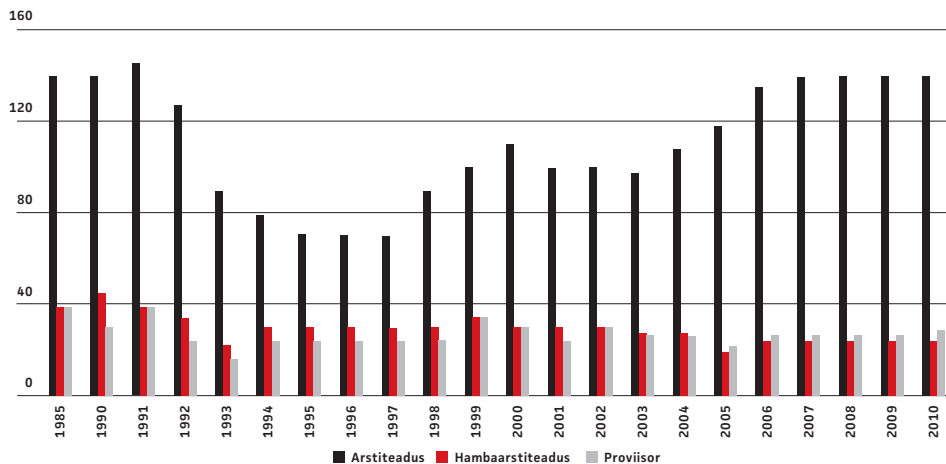
Joel Starkopf –
TÜ arstiteaduskonna dekaan

Lõppenud õppeaasta ei olnud ühelegi õppeasutusele kerge. Kogu ühiskonda mõjutanud eelarvekärped ei jätnud puudutamata ka arstiõpet. 2009. a jooksul tuli mitmel korral vähendada diplomieelse õppe eelarvet seoses õppekoha riikliku maksumuse vähendamisega. Kärpest ei jäänud puutumata ka residentide õpetuskulud. Vaatamata sellele on arstiteaduskonna tulevikupilk optimistlik ja lootusrikas. Uute üliõpilaste vastuvõtmisel ületati taas kord eelmise aasta sisesaamiseks vajalike punktisummade rekordid. Nii oli käesoleval aastal punktimiinimum arstiteaduse erialal 86,6 riigieelarvelisel (RE) kohal ja 85,2 riigieelarvevälisel (REV) kohal, hambaarstiteaduses 85,5 RE ja 82,7 REV kohal ning proviisoriõppes 80,1 RE kohal. Võrdluseks oli 2009. a RE kohtade vastavad arvud 84,6 arstiõppes, 83,7 hambaarstiõppes ja 81 punkti proviisoriõppes. Ligi pool esmakursuslastest on lõpetanud gümnaasiumi kuld- või hõbemedaliga. Seega võib jätkuvalt tõdeda, et arsti, hambaarsti ja proviisori ametid on noorte hulgas populaarsed ja kõrgelt hinnatud. Tänu arstiteaduskonna, Sotsiaalministeeriumi ja arstide liidu konsensuslepele on viimaste aastate riiklik koolitustellimus olnud stabiilne, suurimana 140 kohta arstiõppes. Kokku alustas 1. septembril õppetööd 144 (sh 140 RE kohal) noort arstiteaduse eestikeelses õppes ja 23 tudengit ingliskeelsel õppekaval. Hambaarstiteaduses võeti vastu 32 (sh 25

RE) ja proviisoriõppesse 40 (sh 29 RE) üliõpilast. Kolmepoolne konsensuslepe on oluliseks garantiiks, et ka keerulistes oludes tagatakse Eesti vajadustele piisava arvu arstide koolitus. 2010. aasta jooksul loodab arstiteaduskond konsensuslepet pikendada järgneavaks viieks aastaks (vt joonis 1).

2009/2010. õppeaasta – eestikeelse ülikooli 90. aastapäeva tähistamise aasta – töi viimaste aegade suurima lõpetajate arvu. Arstiteaduse eriala lõpetas 149 noort, kellest 17 olid välisüliõpilased. *Cum laude* lõpetasid Kristel Elvest, Mailis Liiv, Marju Raukas ja Riin Sazonov. Hambaarstiteaduse erialal oli lõpetajaid 32, *cum laude* lõpetas Grigory Popov. Proviisoriõppe lõpetas 31 noort. Sotsiaalministeeriumi ja Tartu Ülikooli lepingust lähtudes toimus vastuvõtt 120-le residentuuri õppekohale. Kuna lisaks tänavustele lõpetajatele esitasid sooviavalduse residentuuri astuda ka paljud varasemad lõpetajad, kujunes konkurss residentuuri-kohtadele sel aastal vägagi suureks. 110-st avalduse esitanud sel aastal lõpetanust pääses residentuuri 81.

Möödunud õppeaastale tagasi vaadates on heameel teadustegevuse hoogsast arengust. Arstiteaduskonna teadustöö põhisuundadeks on ühelt poolt keskendumine immuun- ja närvisüsteemi omavahelisele koostööle ning nende häiretest tingitud haigustele. Puhtalt epidemioloogilisi uurinuid on võrreldes varasemate aastatega jäänud vähemaks. Pigem on projektid multidistsiplinaarsed, ühendades erinevate spetsialistide oskused ühiste eesmärkide saavutamiseks. Seda suundumust saab kirjeldada

Joonis 1. Riiklik koolitustellimus TÜ arstiteaduskonna põhiõppes 1985–2010 (üliõpilast aastas).

kui mitmeteguriliste haiguste molekulaarset ja geneetilist epidemioloogiat. Selgelt on võetud suund probleemide käsitlemisele ja süsteemimeditiinile ning see on lisanud ka rahvusvahelist koostööd.

Teadustöö heast olukorrast annab tunnistust suurenenud teaduslepingute arv 2009. a. Peamiseks teaduse finantseerimise vahendiks on jätkuvalt Haridus- ja Teadusministeeriumi kaudu korraldatav sihtfinantseerimine. Sihtfinantseerimise teemade arv aastal 2009 oli 22 kogusummas 35,2 miljonit krooni. Eesti Teadusfondi rahastatavaid grante oli 2009. a 64, nende kogumahuks oli 13,8 miljonit krooni. Oluliseks teaduskonna teadustegevuse kandjaks on siirdemeditiini tippkeskus, mille aastaelarve on 14 miljonit krooni. Siirdemeditiini tippkeskus keskendub neuroloogiliste ja immunoloogiliste haiguste tekkimise uurimisele, närvisüsteemi ja immuunsüsteemi interaktsiooni uurimisele ning võimalike ravirakenduste väljatöötamisele.

Lisaks Eesti riigi rahastatavatele traditsioonilistele teadusprojektidele täitsid arstiteaduskonna töötajad 36 teadusarendusprojekti, sh kuut Euroopa Liidu 6. ja 7. raamprogrammi teadusprojekti ja kaheksat Euroopa Komisjoni koostööprojekti. Märkimisväärne on kolme Ameerika Ühendriikide finantseeritava uurimisprojekti täit-

mine (2 NIHi ja 1 CRDFi grant) ning üks Briti Wellcome Trusti grant.

Arstiteaduskonnas tehtava teadustöö üheks kvaliteedimärgiks on ka kahe olulise teaduspreemia saamine aastal 2009. Riikliku preemia arstiteaduse alal sai prof Irja Lutsar uurimuste tsükli „Infektsioonide käsitus omandatud immuunpuudulikkusega isikutel“ eest. Pikaajalise tulemusliku teadus- ja arendustöö eest sai riikliku teaduspreemia emeriitprofessor ja juhtivteadur Marika Mikelsaar. Käesoleva aasta juunis teadus- ja arendusasutuste korralisel evalveerimisel sai Tartu Ülikooli terviseuuringute valdkond, mille kese on arstiteaduskonnas, kõikides aspektides positiivse hinnangu. Rahvusvahelised eksperdid tõdesid lakooniliselt: „*Modern projects and effective staff, in extremely well equipped labs. The staff we met rank with world-class research in many aspects of their submission*“.

Teaduskonna töötajad avaldasid 2009. a 191 rahvusvahelises andmebaasides tsiteeritavat artiklit, kaitsti 14 doktoritööd. Kuigi need arvud on head, ei taga see siiski veel vajalikul hulgal juurdekasvu. Teaduskonna eesmärgiks on lähiaastatel suurendada vastuvõttu doktorantuuris ning veelgi parandada juhendamise tulemuslikkust. Oluline on siinkohal kliinilise meditsiini doktorikooli tegevuse käivitamine 2009.

aasta alguses. Ümberkorraldusi on tehtud ka põhiõppe valikainete korralduses, mistõttu on üliõpilastel senisest enam võimalusi süveneda teadustegevusse või keskenduda kliiniliste oskuste omandamisele huvipakkuval erialal.

Eesti teaduse infrastruktuuri nn teekaardi 20 objekti hulka osutuks valituks riiklik siirdemeditsiini ja kliiniliste uuringute keskus, mille baasiks on Tartu Ülikooli arstiteaduskond ja Tartu Ülikooli Kliinikum. See loob head eeldused siirdemeditsiini arenguks vajaliku infrastruktuuri, sh uue laborihoone ehitamiseks ning aparatuuriga varustamiseks. Uue laborihoone rajamisega peaks paranema loomkatsete kvaliteet ning saab võimalikuks mitme uue ja perspektiivse uurimissuuna edasiarendamine (regeneratiivne meditsiin, rakuteraapia onkoloogias, meditsiiniline genoomika ja metabooloomika).

Arstiteaduskonna akadeemiline pere täienes möödunud õppeaastal nelja uue professoriga. Kliinilise geneetika professoriks valiti Katrin Õunap ja reproduktiivmeditsiini professoriks Andres Salumets. Strateegiliste professuuride konkurss tõi teaduskonda meditsiintehnoloogia professori Jyrki Heinämäki Helsingi Ülikoolist, kelle kitsamaks tegevusvaldkonnaks on ravimite tehnoloogia ja füüsikaline keemia, ning patoloogiaprofessori Johan Björkegreni Karolinska Instituudist, kelle uurimissuundadeks on kardiovaskulaarhaiguste molekulaar- ja geneetiline patoloogia.

Kokkuvõttes võib eeltoodu põhjal tõdeda, et teaduskonnal on olemas head eeldused konkurentsivõimelise meditsiinihariduse jätkuvaks andmiseks ja arstiteadusliku uurimistöö tegemiseks.

joel.starkopf@ut.ee